

Les 1 Je verstand gebruiken

In de tijd van pruiken en revoluties namen de regenten de Franse gewoontes over.

Ze schoven elkaar goedbetaalde baantjes toe en dreven geen handel meer.

Daardoor was er voor andere mensen minder werk. De gewone mensen werden ontevreden. Bij een middengroep, waar bijvoorbeeld dokters en advocaten in zaten, werden de ideeën van de **verlichting** populair. Zij vonden dat alle mensen gelijk geboren waren en ze vonden wetenschap heel belangrijk.

Eise Eisinga was het ook eens met de verlichting: hij bouwde een **planetarium** in zijn huis om te laten zien hoe de planeten om de zon draaien.

Les 2 Ruzie in de Republiek

Willem V was de stadhouder. Hij was de baas van het leger en de vloot en bestuurdde samen met de regenten de Republiek. Hij was vooral populair bij de arme mensen, die **Oranjegezinden** genoemd worden. Maar er waren ook mensen die vonden dat Willem V en de regenten te veel macht hadden. Zij heetten de **patriotten**. De Oranjegezinden en de patriotten bestreden elkaar eerst door **pamfletten** te schrijven. Later vormden de patriotten **vrijkorpsen**, die Willem V wegjoegen. Maar Willem V kreeg steun van een leger uit Pruisen, waardoor de patriotten het land uit vluchtten.

de verlichting

Een manier van denken waarbij de mensen zelf over het leven gingen nadenken en zelf onderzoek gingen doen.

Eise Eisinga

Eise Eisinga bouwde een planetarium om de mensen te laten zien hoe het zonnestelsel werkt.

het planetarium

Een model van ons zonnestelsel dat in het klein laat zien waar de zon, de maan en de planeten staan en hoe ze bewegen.

Willem V

De stadhouder in de tijd van pruiken en revoluties.

de Oranjegezinde

Een aanhanger van de familie Van Oranje, de stadhouders van de Republiek. Tegenstander van de patriotten.

de patriot

Iemand die vond dat de stadhouder te veel macht had. Tegenstander van de Oranjegezinden.

het pamflet

Een soort folder met een korte tekst waarin tegen iets wordt geprotesteerd.

het vrijkorps

Een klein leger, opgericht door patriotten.

Les 3 Revolutie

In Frankrijk had de koning alle macht in handen, maar het volk kwam daartegen in opstand. Dit was de **Franse Revolutie**.

Een Frans leger trok toen de Republiek binnen, die daarna de **Bataafse Republiek** heette. De ideeën van

de patriotten werden ingevoerd: iedereen kreeg gelijke rechten. Inmiddels had in Frankrijk generaal **Napoleon** Bonaparte de macht gegrepen. Hij veroverde een groot deel van Europa. Zijn broer Lodewijk werd een tijdje koning van Holland, maar Napoleon zette hem weer af en lijfde het Koninkrijk Holland in bij Frankrijk. Napoleon zorgde voor wetboeken en standaardmaten. In 1815 werd hij verslagen.

de Franse Revolutie

Een grote opstand van het volk in Frankrijk. De burgers kregen de macht.

de Bataafse Republiek

De naam van Nederland nadat Frankrijk Willem V in 1795 had verjaagd.

Napoleon

Een keizer van Frankrijk. Hij veroverde Nederland en een groot deel van Europa.

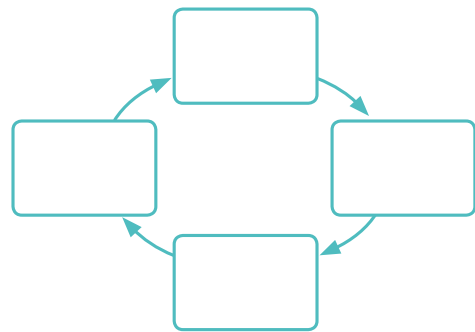

Vind een antwoord

Om de geschiedenis beter te begrijpen onderzoek je gebeurtenissen. Je stelt jezelf vragen. De informatie die je verzamelt, helpt je om antwoorden te vinden.

Les 1

Je hebt de armoedecyclus beschreven. Zo kun je laten zien waarom het heel lastig is om deze te doorbreken.

Les 2

Je hebt van een aantal vragen de goede vragen gebruikt. Daardoor kun je bepalen of een spotprent is gemaakt door Oranjegezinden of door patriotten.

Les 3

Je hebt informatie op een historische kaart bestudeerd. Zo kun je ontdekken welke landen de nederlaag van Napoleon veroorzaakten.

Zo leer je voor de toets

- Bekijk de samenvatting.
- Leer de teksten en de dik gedrukte woorden.
- Vraag iemand om je te overhoren.

pruik

De toets is op .....